

Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a constatat gravitatea problemelor privind asistența medicală în sistemul penitenciar al Republicii Moldova și a dispus examinarea în procedură avansată a cauzei Cosovan v. Moldova

La reuniunea nr.1443 din 20-22 Septembrie 2022, în cadrul ședinței de examinare a chestiunii privind clasificarea procedurii de supraveghere a cauzelor noi (procedura standard

sau avansată), Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a acceptat argumentele Asociației Promo-LEX și EPLN, și a dispus supravegherea cauzei [Cosovan v. Moldova](#) în [procedură avansată](#), ceea ce presupune:

- atenție sporită din partea Comitetului de Miniștri în privința problemelor complexe identificate de cauza Cosovan și o cooperarea intensivă și pro-activă cu Guvernul Republicii Moldova.
- întreprinderea unor măsuri cu caracter general mai complexe din partea Guvernului Republicii Moldova în scopul preîntâmpinării viitoarelor încălcări ale Convenției, prin: *înlăturarea problemelor sistemice identificate prin hotărârea Cosovan v. Moldova și care impun necesitatea adoptării sau modificării actelor normative, documentelor de politici, instituirea sau schimbarea de practici, instruire și alte măsuri relevante.*

Totodată, în cadrul aceleiași reuniuni nr.1443 din 20-22 septembrie 2022, Comitetul de Miniștri a scos în evidență grave deficiențe ale sistemului medical constatate de Curte în cauza *Cosovan v. Moldova*, și anume:

- *lipsa acreditării oficiale a spitalului penitenciar ca instituție medicală;*
- *absența anumitor medici specialiști în spitalul penitenciar și faptul că un tratament poate fi refuzat sau efectuat doar parțial pentru că în închisoare nu există un tratament adecvat sau pentru că resursele sunt prea limitate;*
- *complicații logistice și financiare pentru paza deținuților transferați la spitalele civile;*
- *lipsa accesului deținuților la schema generală de asigurări medicale;*
- *subordonarea medicilor penitenciarului față de administrația penitenciarului, și*
- *indisponibilitatea eliberării umanitare a persoanelor*

grav bolnave arestate.

Astfel, Comitetul a constatat că deficiențele evidențiate de Curte au un caracter sistemic și necesită măsuri generale complexe. Având în vedere aceste probleme, Comitetul de Miniștri a decis în cadrul examinării grupului de cauze [I.D. v. Moldova](#), următoarele:

- *Să separe problemele legate de asistența medicală din grupul [I.D. v. Moldova](#) și să le examineze separat în cauza [Cosovan v. Moldova](#) în cadrul procedurii avansate de supraveghere de către Comitetul de Miniștri;*
- *Să examineze în continuare a cauzelor [Talambuța și Iașcinina](#), care vizează îngrijiri medicale inadecvate în detenție și lipsa căilor de atac interne în acest sens, în cadrul dosarului [Cosovan v. Moldova](#).*

Anterior ședinței Comitetului de Miniștri, Asociația Promo-LEX în parteneriat cu EPLN, au expediat Comitetului două comunicări privind problemele examinate în grupul de cauze [I.D. v. Moldova](#) și problemele sistemice constatate de Curte în cauza [Cosovan v. Moldova](#). În aceste comunicări au fost descrise problemele actuale în domeniul asigurării condițiilor de detenție în conformitate cu standardele CoE și ONU, calitatea asistenței medicale, supraaglomerarea sistemului penitenciar și întârzierea semnificativă în construcția unui penitenciar.

Amintim că la 22 martie 2022, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în premieră a pronunțat o hotărâre (cauza [Cosovan v. Moldova](#)) prin care a analizat în profunzime problemele legate de asistența medicală în sistemul penitenciar și a scos în evidență cele mai grave deficiență cu privire la: *calitatea asistenței medicale și organizarea serviciului medical în sistemul penitenciar; la principiul echivalenței tratamentului medical în penitenciare cu cel din afara sistemului; incompatibilitatea prelungirii succesive a arestului cu starea reclamantului și a tratamentului*

diferențiat între persoanele arestate preventiv și cele condamnate privind eliberarea pe motiv de boală gravă. Pentru Mai multe detalii privind cauza Cosovan a se vedea [aici](#).

Mai multe detalii despre caz, vedeți într-o [conferință Promo-LEX](#), dar și într-un articol al redacției Newsmaker în limba [română](#) și [rusă](#).

#101. Parlamentul lucrează pentru tine?! Monitorizarea civică a ședinței plenare din săptămâna curentă

#101. Parlamentul lucrează pentru tine?!

Sesiunea ordinară de toamnă 2022

- La ședința plenară din săptămâna curentă a fost înregistrată cea mai lungă dezbateră, de circa **4,5 ore**. Aceasta a avut loc asupra moțiunii de cenzură înaintată activității Guvernului.

Ședința plenară din 22 septembrie 2022

www.promolex.md

Astfel, în cele 6,45 ore, cu jumătate de oră de pauză, cât a

durat ședința, au fost votate 11 proiecte, inclusiv 9 – proiecte de legi, 1 proiect de hotărâre și moțiunea de cenzură. Cele mai scurte dezbateri au fost la proiectele de lege cu nr. 176, nr. 227, nr. 341, nr. 344, nr. 346, care au durat între 1 și 5 minute.

Procesul de asigurare a transparenței decizionale a actelor adoptate de Parlament, în cadrul ședinței plenare din 22 septembrie curent, a fost afectat în cazul a 6 proiecte examinate, ceea ce constituie 54% din numărul total al acestora.

Astfel, în cazul a 3 proiecte nu a fost publicat raportului comisiei permanente sesizate în fond. Totodată, în cazul unui proiect de lege nu a fost publicată sinteza amendamentelor și nici textul proiectului de lege înainte de votarea în a doua lectură. Pentru 4 proiecte, votate în prima lectură, nu au fost publicate actele aferente, precum analiza impactului de reglementare, avizul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, opinia reprezentanților autorităților publice locale, avizul Casei Naționale de Asigurări Sociale, expertiza anticorupție și avizele altor comisii permanente. Nu a fost respectat termenul pentru prezentarea recomandărilor părților interesate în cazul a două proiecte de legi, iar termenul dintre înregistrarea proiectului și votarea în prima lectură a fost mai mic de 10 zile lucrătoare. Pentru trei proiecte a fost restricționat dreptul deputaților, comisiilor permanente și fracțiunilor parlamentare de depunere a amendamentelor în termen de 10 zile de la data aprobării proiectului în primă lectură sau de cel mult 30 de zile după primirea proiectului.

Proiectul nr. 346 pentru modificarea reglementărilor privind unele prestații sociale a fost examinat și votat, în două lecturi, în cel mai scurt termen – 20 de zile calendaristice. Asta deși, Guvernul, care este autorul acestuia nu a solicitat examinarea proiectului în mod prioritar sau de urgență, iar pe pagina web a Legislativului, pot fi identificate mai mult de

150 de proiecte de acte normative înregistrate în sesiunile parlamentare anterioare, care au statut de examinare.

Pentru cel puțin 7 proiecte de acte normative majoritatea parlamentară și opoziția au votat, în mare parte, în spirit de consens. Proiectele se refereau la ratificarea unor acorduri internaționale, modificarea legislației în domeniile protecției sociale, a mediului, economiei și administrației publice.

La începutul ședinței și-au înregistrat prezența 87 de deputați. Potrivit rezultatelor votării, ulterior, la procedura de vot au luat parte între 60 și 88 de deputați.

Amintim că, în perioada anilor 2021–2025, activitatea Parlamentului Republicii Moldova este supusă unei monitorizări exhaustive în cadrul Programului Promo-LEX "Democrație, Transparență și Responsabilitate". Scopul monitorizării este de a spori transparența instituției, de a contribui la îmbunătățirea procedurilor legislative și de a consolida interacțiunea dintre deputați și cetățeni.

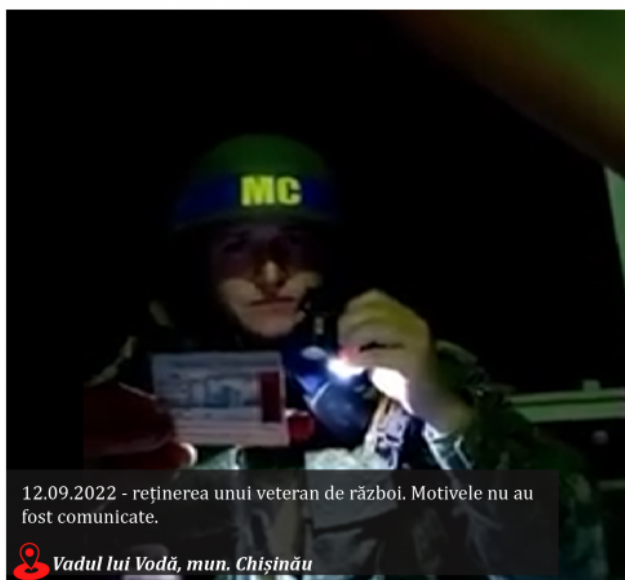
Pentru informații suplimentare:

Elena Căpățînă, comunicatoare Asociația Promo-LEX

GSM: 079454344; presa@promolex.md

**De Ziua Mondială a Păcii,
amintim incidentele provocate**

de cei, care trebuie să asigure pacea

Astăzi, la nivel internațional este marcată Ziua Mondială a Păcii.

În ultimii doi ani, în perimetrul Zonei de Securitate, au avut loc mai multe incidente provocate de militarii ruși din cadrul Forțelor Mixte de Menținere a Păcii (așa-numita misiune de pacificare).

Incidentele provoacă tensiuni sociale și, implicit, duc la încălcarea drepturilor omului și insecuritatea persoanei.

Mai jos, vom enumera doar câteva dintre cele mai importante

incidente:

- 21 iulie 2020 – postul de pacificare de la Molovata Nouă (r-ul Dubăsari). Sunt reținuți și agresați jurnaliștii Viorica Tataru și Andrei Captarenco sub pretextul presupusei „filmări ilegale” în perimetrul postului. Procuratura raionului Dubăsari a refuzat în două rânduri pornirea unei cauze penale. <https://bit.ly/3DErXbd>
- 09 februarie 2021 – postul de pacificare de la Gura Bîcului (r-ul Anenii Noi). Jurnaliștii Viorica Tataru și Andrei Captarenco, care se aflau în drum pentru a realiza o nouă emisiune, sunt din nou reținuți pentru o presupusă „filmare ilegală” a postului. Procuratura raionului Anenii Noi a refuzat pornirea unei cauze penale. <https://bit.ly/3eWnCWo>
- 12 septembrie 2022 – postul de pacificare Vadul lui Vodă (mun. Chișinău). Veteranul războiului de pe Nistru și fostul primar al s. Pîrîta, Gurie Popa, este reținut pentru mai mult de opt ore. Motivele reținerii nu au fost clare. <https://bit.ly/3xFTcy5>
- 14 septembrie 2022 – postul de pacificare Vadul lui Vodă (mun. Chișinău). La o distanță de doar două zile, Gurie Popa este reținut din nou de pacificatorii ruși. Motivele reținerii iarăși nu au fost comunicate. Anterior, acesta a criticat în repetate rânduri rolul și statutul actual al misiunii de pacificare de pe Nistru. Accesul jurnaliștilor din nou a fost restricționat nejustificat. <https://bit.ly/3qT7M1t>

Amintim că anterior s-au produs incidente grave cu implicarea pacificatorilor ruși. Astfel, la data de 19 iulie 2005, la postul de pacificare de la Vadul lui Vodă au fost reținuți ilegal doi membri ai Asociației Promo-LEX, Ion Manole și Alexandru Postica. Tot aici, la 1 ianuarie 2012, un pacificator rus, utilizând arma din dotare, l-a omorât pe Vadim Pisari. Ambele situații au fost examinate de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, iar Federația Rusă a

fost condamnată pentru încălcarea dreptului la viață și la libertatea și siguranța persoanei.

Autoritățile de la Chișinău au avut permanent reacții de condamnare a comportamentului agresiv și abuziv al militarilor ruși, însă evident că nu a fost suficient. Or, repetarea constantă a acestor incidente, demonstrează odată în plus, necesitatea abordării consecvente a subiectului transformării misiunii de pacificare în una civilă sub egida ONU.

Respectarea drepturilor omului pe întreg teritoriul țării, trebuie să fie o prioritate pentru guvernare. În acest sens, solicităm în mod repetat documentarea fiecărui caz, și luarea măsurilor prompte pentru asigurarea drepturilor și libertăților cetățenilor în raport cu militarii misiunii de pacificare.

#101. Parlamentul lucrează pentru tine?! Monitorizarea civică a primei ședinței plenare din cadrul sesiunii ordinare de toamnă

#101. Parlamentul lucrează pentru tine?!

Sesiune ordinară de toamnă

Prima ședință plenară din cadrul sesiunii ordinare de toamnă a Parlamentului a început cu aceleași încălcări care au fost monitorizate pe parcursul sesiunii ordinare de primăvară

Ședința plenară din 15 septembrie 2022

www.promolex.md

Prima ședință plenară din cadrul sesiunii ordinare de toamnă a Parlamentului a început cu aceleași încălcări care au fost monitorizate pe parcursul sesiunii ordinare de primăvară. Astfel, ordinea de zi a fost publicată doar în ajunul zilei ședinței plenare, transparența decizională a fost afectată, iar unii deputați nu au participat la procedura de vot. Asociația Promo-LEX va monitoriza activitatea de organizare și desfășurare a plenului Legislativului și în cadrul sesiunii ordinare de toamnă.

În ordinea de zi bisăptămânală a ședinței plenare, publicată la 14 septembrie curent, au fost incluse 18 proiecte, inclusiv de legi și hotărâri. Propuneri de completare a ordinii de zi nu au fost înaintate. Din proiectele incluse în ordinea de zi au fost examinate și votate 8: 5 proiecte de legi și 3 proiecte de hotărâre. Acestea au fost propuse de Guvern și majoritatea parlamentară și au vizat, în special, domeniul protecției sociale (2) și activitatea Parlamentului (3).

Transparența decizională a actelor examinate a fost afectată și de această dată, în cazul a 5 proiecte votate, ceea ce constituie 62.5% din toate proiectele examinate. Astfel, nu a

fost publicat raportului comisiei permanente sesizate în fond în cazul a 4 proiecte, iar în cazul unui proiect de lege, votat în prima lectură, nu a fost publicat avizul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului.

Ședința plenară a durat trei ore și jumătate. Cea mai lungă dezbatere a avut loc asupra proiectului de lege nr. 242 pentru modificarea unor acte normative – circa 50 de minute, iar cele mai scurte dezbateri au fost la proiectele de hotărâri nr. 349 – 351 cu privire la modificarea componenței Biroului permanent, a componenței comisiilor permanente și a unei comisii parlamentare speciale, care au durat între 1 și 6 minute.

La începutul ședinței și-au înregistrat prezența 81 de deputați. Potrivit rezultatelor votării, la procedura de vot au luat parte (prin exprimarea opțiunilor Pentru, Contra, Nu a votat) între 68 și 74 deputați. În cazul a cel puțin 5 proiecte de acte normative, din domeniul social și cel de activitate a Legislativului, majoritatea parlamentară și opoziția au votat, în mare parte, în spirit de consens. Parlamentarii din Frațiunea Partidului Politic ȘOR au boicotat prima ședință plenară din sesiunea de toamnă a anului 2022.

Amintim că, potrivit art. 37 din Regulamentul Parlamentului, Legislativul se întrunește în două sesiuni ordinare pe an. Sesiunea de primăvară începe în luna februarie și nu poate depăși sfârșitul lunii iulie. Sesiunea de toamnă începe în luna septembrie și nu poate depăși sfârșitul lunii decembrie.

În perioada anilor 2021–2025, activitatea Parlamentului Republicii Moldova este supusă unei monitorizări exhaustive în cadrul Programului Promo-LEX "Democrație, Transparență și Responsabilitate". Scopul monitorizării este de a spori transparența instituției, de a contribui la îmbunătățirea procedurilor legislative și de a consolida interacțiunea dintre deputați și cetățeni.

Pentru informații suplimentare:

Elena Căpățînă, comunicatoare Asociația Promo-LEX

GSM: 079454344; presa@promolex.md

Victimă a torturii persecutată de regimul de la Tiraspol pentru că a reclamat maltrătarile din regiunea transnistreană

La data de 29 august 2022, Nicolae Garmaș, locuitor al regiunii transnistrene, a fost condamnat de către așa-numita judecătorie a orașului Bender, pentru că a reclamat faptele de tortură în privința sa, comise repetat de reprezentanții „miliției transnistrene”.

În urma unui pretins proces penal, ce a durat mai mult de 20 de luni, Nicolae Garmaș a fost „condamnat” la un an și șase luni de privațiune de libertate, pedeapsa fiind suspendată pe un termen de 2 ani. Între timp, în privința acestuia rămâne în vigoare măsura restrictivă de interzicere de a părăsi regiunea transnistreană, aplicată în ianuarie 2021. În cadrul aceluiași „proces penal”, au fost fabricate alte 2 acuzații, pentru comiterea unui pretins furt și pentru pretinsa utilizare a unui document fals.

Pentru că potrivit pretensei procuraturi locale din regiunea transnistreană, sentința adoptată ar fi fost una prea blândă, a fost solicitată agravarea pedepsei. Astfel, riscul de a fi privat de libertate rămâne în continuare unul real și actual.

Abuzurile la care a fost supus Nicolae în cadrul acestui pretins proces penal, sunt reprezentative pentru majoritatea cauzelor penale pornite împotriva persoanelor incomode regimului de la Tiraspol: percheziții ilegale; privare ilegală de libertate și detenție în condiții inumane, dar și aplicarea repetată a forței de către reprezentanții organelor de forță.

Anterior, încercând să obțină protecția autorităților constituționale, Nicolae Garmaș a sesizat organele de drept ale Republicii Moldova, dar și cele ale Federației Ruse. Suplimentar, acesta a oferit mai multe interviuri de presa de pe malul drept al Nistrului, în care a vorbit despre problemele cu care se confruntă locuitorii regiunii transnistrene, inclusiv despre fenomenul torturii din acest teritoriu.

Pentru că abuzurile în privința acestuia nu s-au oprit, pentru că autoritățile constituționale nu i-au oferit niciun ajutor, iar riscul de a fi privat din nou de libertate rămâne actual, a fost expediată o plângere către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Potrivit avocatului Promo-LEX, Pavel Cazacu, „Nicolae Garmaș este persecutat de către organele de forță din regiunea transnistreană pentru simplul fapt că a îndrăznit să reclame abuzurile sistematice la care este supus în regiunea transnistreană. Sentința de condamnare adoptată în privința lui nu face decât să arate, din nou, incapacitatea autorităților de la Chișinău să apere victimele torturii din regiunea transnistreană”.

În acest context, Asociația Promo-LEX solicită autorităților Republicii Moldova să monitorizeze în continuare acest caz, și

să intervină prompt și eficient întru asigurarea drepturilor și libertăților fundamentale ale lui Nicolae Garmăș.

Pentru informații suplimentare:
Andrei Dudnic, Ofițer de presă
Email: andrei.dudnic@promolex.md
Tel: +37360505109

**Echipa Promo-LEX a discutat
cu reprezentanții Comisiei de
la Veneția și OSCE/BIDD0
despre proiectul noului Cod
electoral**

Propunerile Asociației Promo-LEX pentru Avizul comun al Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) și Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE/BIDD0) la proiectul noului Cod electoral al Republicii Moldova au fost discutate, astăzi, de către directorul de program, Nicolae Panfil, și echipa de analiză cu reprezentanții Comisiei de la Veneția și OSCE/BIDD0, aflați în vizită în țara noastră.

Directorul de program Promo-LEX, Nicolae Panfil s-a arătat onorat de vizita experților și a apreciat interesul acestora pentru propunerile și recomandările formulate de Asociație asupra proiectului noului Cod electoral. În context, reprezentanții Promo-LEX au menționat despre suportul oferit autorităților în procesul de elaborare, consultare și modernizare a legislației electorale și conexe.

În continuare discuția s-a axat pe examinarea [PROPUNERILOR](#) formulate de Promo-LEX pentru informarea experților Comisiei de la Veneția și OSCE/BIDD0.

Amintim că, în urma solicitării Parlamentului către Comisia de la Veneția și OSCE/BIDD0 de a oferi un aviz comun asupra

proiectului noului Cod electoral și Asociația Promo-LEX a formulat, la rândul său, o serie de propuneri către acestea.

Documentul de propuneri a fost elaborat de către Asociația Promo-LEX în cadrul proiectului „Advocacy pentru un nou Cod electoral în Moldova”, implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene și al Organizației Internaționale a Francofoniei, dar și a Programului “Democrație, Transparență, Responsabilitate”, finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Pentru informații suplimentare:

Elena Căpățînă, comunicatoare Promo-LEX

Veteran al războiului de pe Nistru, Gurie Popa, reținut de pacificatorii ruși

În această seară, Asociația Promo-LEX a fost sesizată de fostul primar de la Pârâta și veteran al războiului de pe Nistru, Gurie Popa și jurnaliștii TV8, [Viorica Tataru](#) și [Andrei Captarencu](#) despre reținerea veteranului la un post de pacificatori.

Aceasta este a doua reținere a lui Gurie Popa timp de trei

zile. Amintim că în seara de 12 septembrie, Gurie Popa a petrecut 8 ore în la pretinsul post de pacificatori, după ce a fost oprit abuziv și impus să se supună unor verificări.

Astăzi, după acordarea unui interviu jurnalistei Virorica Tataru de la TV8, Gurie Popa a fost reținut din nou de către pacificatorii ruși. Într-un comentariu, Viorica Tataru, care se află în apropierea postului, a menționat că pacificatorii au un comportament agresiv și nu explică motivele reținerii (după cum se vede și din video de mai jos).

În semn de protest, mai mulți cetățeni care se află la fața locului, au blocat podul.

Aparent, Gurie Popa este hărțuit de pacificatorii ruși, pentru critica adusă public la adresa misiunii de pacificare de pe Nistru.

În aceste condiții, solicităm implicarea promptă a autorităților constituționale pentru asigurarea ordinii publice, documentarea cazului, dar și asigurarea securității cetățenilor Republicii Moldova pe întreg teritoriul țării.

Pentru mai multe detalii, urmăriți un material [video](#)

*Sursa video: Gurie Popa

**Conceptul reformei
administrației publice prin
municipalizare, prezentat**

public

Conceptul reformei administrației publice prin municipalizarea raioanelor a fost prezentat, astăzi, în cadrul unei conferințe de presă, de către Coaliția pentru Descentralizare, o inițiativă a CALM, IDIS „Viitorul” și a Asociației Promo-LEX.

Acesta presupune că statutul de municipiu îl vor putea primi toate orașele centre raionale, care vor deveni autorități publice locale (APL) de nivelul II. Toate unitățile administrativ-teritoriale de nivelul I – sate și orașe din fostul raion – devin parte componentă a municipiului. Acesta va fi condus de un primar general și de un consiliu municipal, aleși prin vot de toți locuitorii fostului raion. Competențele municipalității vor fi de gestionare a activității orașului de reședință și de gestionare a domeniilor de interes municipal.

Autorul [CONCEPTULUI](#), expertul Viorel Pîrvan a menționat următoarele avantaje ale conceptului:

-modernizarea administrației publice locale de nivel II, optimizarea activității, descentralizarea, creșterea potențialului de dezvoltare;

– reducerea cheltuielilor administrative (prin dispariția consiliului raional, a președintelui și vicepreședinților de raion);

– creșterea veniturilor APL de nivel I prin transferarea fondurilor aflate acum în gestiunea raioanelor și a unor noi surse de venit (impozit pe venit, taxa pe resurse naturale);

– servicii publice mai aproape de cetățeni;

– punerea în practică a angajamentelor asumate la nivel național și european privind descentralizarea și autonomia locală;

– reformă rapidă a administrației și premise pentru următoarele reforme;

– diminuarea influenței politice și financiare asupra APL de nivel I;

– stabilirea competențelor clare și a finanțării APL, concentrarea APL asupra serviciilor și activităților de interes local pentru toate satele și orașele din componența municipiului.

Coaliția pentru Descentralizare consideră că reforma administrației publice trebuie și poate să fie făcută fără mari eforturi, la costuri minime și cu beneficii considerabile pentru cetățeni, autorități locale și centrale. Mai ales că reforma administrativ-teritorială este una dintre prioritățile centrale de pe agenda politică a Republicii Moldova.

Coaliția pentru Descentralizare

GSM: 068303129;

coalițiapentrucentralizare@gmail.com

Elevii din instituțiile de învățământ preuniversitar vor fi implicați în activitatea de bugetare participativă în școlile unde învață

Asociația Promo-LEX, în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării și
Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral lansează

Program de învățare a
democrației și implicare
civică a tinerilor

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Elevii din instituțiile de învățământ preuniversitar din Republica Moldova vor participa la luarea deciziilor în repartizarea unei părți din bugetul școlii pentru problemele identificate în instituția unde învață.

Ei vor fi implicați în identificarea necesităților și problemelor din școală, vor genera idei pentru soluționarea acestora, vor elabora proiecte, le vor vota și asista la

realizarea lor. Acest instrument de educație și implicare civică a elevilor în viața instituției este parte a Programului „Bugetarea Participativă în Școli” (BP), realizat de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

În acest sens, în perioada anilor 2022 – 2024, Programul de bugetare participativă va fi pilotat în 10 instituții de învățământ preuniversitar din țară. Pentru realizarea acestuia, Asociația Promo-LEX a semnat un Memorandum de înțelegere cu Ministerul Educației și Cercetării și în Acord de Parteneriat cu Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral (CICDE).

Bugetarea participativă este o metodă autentică de luare a deciziilor democratice care dezvoltă înțelegerea bugetelor școlare, contribuie la dezvoltarea liderismului la elevi, direcționează fondurile către nevoile stringente și ideile inovatoare și îi ajută pe elevi să învețe democrația și implicarea civică.

În cadrul programului vor fi eligibile să participe instituții de învățământ publice și private, din Republica Moldova, inclusiv instituții de învățământ secundar (gimnazii și licee), instituții de învățământ profesional tehnic (școli profesionale, colegii, centre de excelență), instituții de învățământ special (instituție specială, școală auxiliară), precum și cele din stânga Nistrului, aflate în subordinea Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova.

Instituțiile vor fi selectate în baza unui [concurș public](#). Pentru prima rundă de pilotare din anul 2022 vor fi selectate 5 instituții de învățământ. Pentru a doua rundă de pilotare, din anul 2023, vor fi selectate alte 5 instituții de învățământ.

Asociația Promo-LEX va oferi instruire și mentorat instituțiilor de învățământ participante, va asigura

documentarea și logistica implementării programului, precum și va susține financiar, în formă de granturi mici, școlile selectate. Totodată, Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova va susține implementarea programelor de bugetare participativă în școli și va încuraja instituțiile de învățământ să se implice în activitățile acestuia. La rândul său, CICDE va asigura implementarea etapei de votare în cadrul programelor de bugetare participativă în instituțiile de învățământ selectate pentru pilotarea programului

Experiența internațională în domeniu arată că implementarea programelor de bugetare participativă în școli oferă elevilor o experiență pozitivă de implicare civică, consolidează comunitatea școlară și relația între elevi și administrație, precum și dezvoltă un șir de abilități pentru participanți.

Pentru mai multe detalii despre program și formularul de participare, accesați [ANUNȚUL](#).

Programul „Bugetarea Participativă în Școli” este implementat în cadrul Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, realizat de către Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Asociația Promo-LEX va monitoriza alegerile locale noi din 16 octombrie 2022

Asociația Promo-LEX lansează astăzi, 9 septembrie 2022, Misiunea de Observare (MO) a alegerilor locale noi din 16 octombrie 2022. În satul Sălcuța din raionul Căușeni, în comuna Ialpujeni din raionul Cimișlia și comuna Braniște din raionul Rîșcani vor fi organizate alegeri locale noi pentru funcția de primar. Acestea sunt ultimele alegeri care pot fi organizate, conform legislației, până la alegerile locale generale din anul 2023.

Observarea procesului electoral va cuprinde perioada electorală precum și ziua alegerilor, inclusiv turul doi de scrutin în localitățile în care va fi organizat. Misiunea va fi realizată de către echipa centrală, trei observatori pe termen lung (OTL) și câte un observator pe termen scurt (OTS) în fiecare secție de votare.

Tradițional, aceasta va monitoriza organizarea și desfășurarea alegerilor din perspectiva respectării principiilor democratice și a cadrului legislativ. Constatările se vor referi la activitatea organelor electorale și a altor instituții relevante, prestația concurenților electorali și a partidelor politice, inclusiv finanțarea campaniei electorale. În ziua alegerilor, vom urmări deschiderea și închiderea

secțiilor de votare, procesul de vot, accesibilitatea sediilor, precum și numărarea buletinelor. Promo-LEX va efectua și numărarea în paralel a voturilor, iar constatările și recomandările Misiunii vor fi prezentate după ziua alegerilor, într-o analiză finală.

Pornind de la experiența monitorizării alegerilor locale generale din 2019 și a alegerilor locale noi din perioada anilor 2021 și 2022, Promo-LEX amintește despre unele aspecte legale problematice constatate anterior și care se pot repeta și în acest scrutin. În special, atragem atenția Legislativului asupra necesității asigurării unor condiții egale între partide și candidați independenți la etapa de colectare a semnăturilor prin impunerea obligativității ca toți pretendenții să colecteze semnături, nu doar cei independenți.

Necesitatea organizării alegerilor pentru funcția de primar al satului Sălcuța și al comunei Ialpujeni a survenit în urma decesului foștilor primari, iar pentru cel al comunei Braniște mandatul a încetat înainte de termen din cauza imposibilității de a-și exercita atribuțiile pe o perioadă mai mare de 4 luni consecutive.

Promo-LEX este organizația neguvernamentală cu cea mai vastă experiență de monitorizare a alegerilor la nivel național. Începând cu anul 2009 Promo-LEX a monitorizat 23 de scrutine (locale, parlamentare și prezidențiale) cu implicarea a peste 16 mii de observatori naționali. Scopul Misiunilor de Observare este informarea publicului despre modul de organizare și desfășurare a scrutinelor, precum și sporirea încrederii cetățenilor în procesul electoral.

Misiunea de Observare a alegerilor locale noi este desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”.

Pentru informații suplimentare:

Elena Căpățînă, comunicatoare

GSM: 079454344

e-mail: presa@promolex.md